

Utviklingen i Nigeria

Willy H Olsen
Rådgiver til INTSOK
Bodø 12 mai 2005

Nigerias dårlige omdømme

Latest available	Human Development Index* rank (out of 174)	Life expectancy, years	Infant mortality, per 1,000 live births	Adult literacy, %	Access to clean water, %
Thailand	67	68.8	31	94.7	89
Indonesia	105	65.1	45	85.0	65
Botswana	122	47.4	39	74.4	70
Zimbabwe	130	44.1	53	90.9	77
Nigeria	146	50.1	112	59.5	50
Côte d'Ivoire	154	46.7	90	42.6	72

Sources: UN; World Bank

*HDI measures achievement in terms of life expectancy, education and real income. 1=top

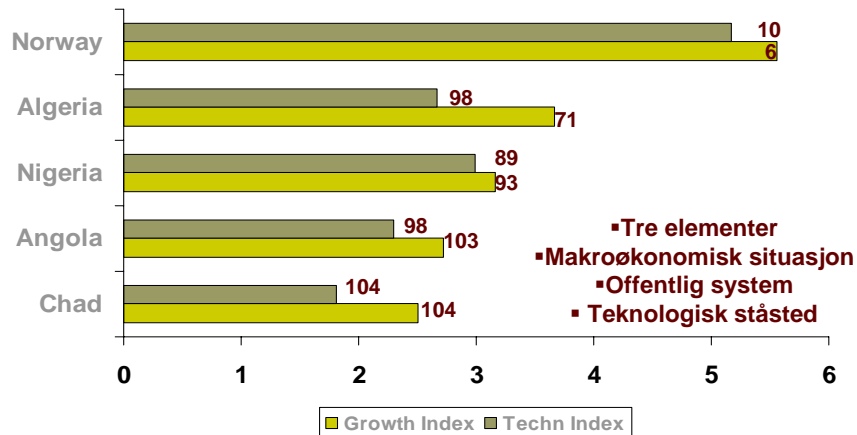
De mest korrupte landene

140: Aserbajdsjan	1,9
Paraguay	
142: Chad	1,7
Myanmar	
144: Nigeria	1,6
145: Bangladesh	1,5
Haiti	

Konkurranseskraft og teknologi

Nigeria blant de svakeste

Source : World Economic Forum, 2005

"One Tsunami every month"

- Nigeria er rikt på ressurser – men likevel et av de fattigste landene i Afrika
- 79 500 barn under fem år dør hver måned – en million årlig
- "Vi har en "tsunami" hver eneste måned i Nigeria", sier et parlamentsmedlem som kjemper for at verden skal avskrive Nigerias milliard gjeld

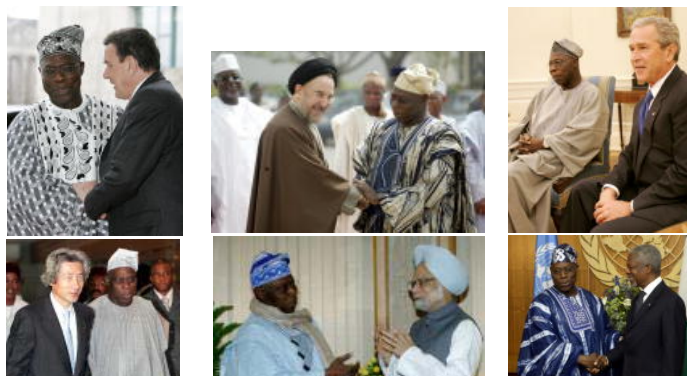
Men det er lyspunkter

- President Obasanjo har satt i gang et omfattende reformarbeid som skaper økt optimisme og tro på framgang for Nigeria – ikke minst utenfor landet
 - Kamp mot korrupsjon
 - Kamp mot fattigdom
 - Kamp for et bedre samfunn
- Han har det travelt – hans tid som president løper ut i 2007 - reformene må overleve etter ham

Presidenten har stadig mindre oppslutning i hjemlandet

Men svært populær utenfor

Markedet er der....

- Det er vanskelig – men ikke umulig å drive forretningsvirksomhet i Nigeria
 - Frustrasjoner må man regne med – men konkurransen er begrenset
 - Forbrukerne har få valg - og firmaer som kan levere gode tjenester og produkter har muligheter til å klare seg bra
- Mobilmarkedet har eksplodert – 3,8 millioner mobiltelefoner i nå bruk
 - 80 000 nye arbeidsplasser

Svindelrisikoen er stor

Fyll sekken med kontanter

- Nigerianerne stoler ikke mye på hverandre - kontanter er nødvendig og forretningsfolk reiser med kofferten full
 - Inntil nylig var 50 naira høyeste seddel (3,50 kr) – nå er større sedler tilgjengelige
- Svindel med kredittkort er omfattende og ambassaden advarer mot bruk av kredittkort
- En løsning for mange nigerianere er Smartcard Nigeria
 - Flere nigerianske banker har utviklet et kort som kan fylles opp med kontanter fra kundenes bankkontoer
 - Kortet kan brukes som betalingsmiddel i butikker, hoteller og restauranter

Norsk oljeindustri er aktiv

- Norsk oljeindustri jobber hardt i Nigeria for å sikre seg oppdrag i utvikling av olje- og gassressursene på dypt vann
 - Nærmere 30 bedrifter er involvert
 - Mange har hatt suksess – som Bergesen
- Statoil er partner i et stort oljefelt – Agbami – som er under utbygging
- INTSOK har en egen lokal rådgiver - Moses Kragha i Lagos

Den nære forhistorie

Nigeria – et sammensatt samfunn

Militære har i årevis styrt landet

- Militære har i hovedsak hatt kontroll med Nigeria siden landet ble uavhengig fra Storbritannia i 1960
 - Mer enn 10 militærkupp – og militærstyre gjennom 28 år
- President Olusegun Obasanjo valgt i mai 1999 og gjenvalgt i mai 2003.
- Det var en milepæl i moderne historie

- Nigeria har rundt 250 ulike etniske grupper med ulike språk og ulike tro – en stort og sammensatt nasjon
 - 50% kristne – 50% muslimer
- De største etniske gruppene er
 - Hausa-Fulani i nord, Igbo i sørøst og Yoruba i sørvest
- Religiøse, etniske og religiøse forskjeller har bidratt i betydelig grad til landets ustabilitet

Nigeria – preget av fattigdom

Økonomien er bare blitt forverret

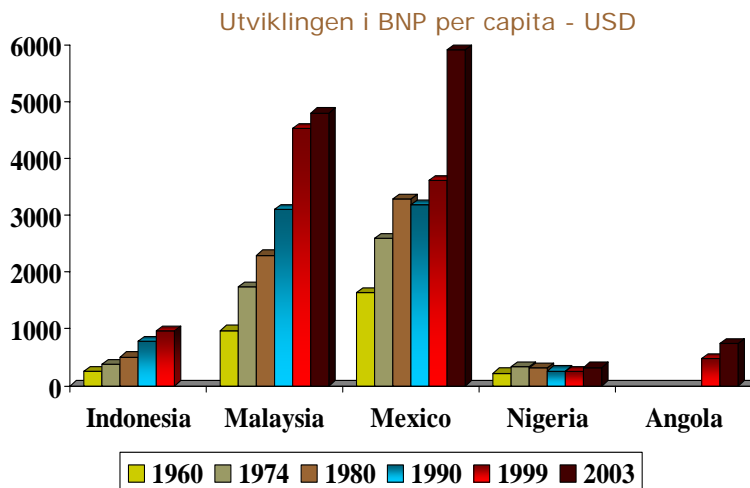
- Nigeria har rundt 130 millioner innbyggere
 - 2/3 deler lever under fattigdomsgrensen på mindre enn en dollar per dag
 - Situasjonen er blitt forverret de siste 20 årene
 - Halvparten av landets befolkning har ikke tilgang til drikkevann

- Hovedårsaken er katastrofal økonomisk styring, korrupsjon og enorm avhengighet av oljeinntekter

Et lite lystelig bilde

Nigeria har stått stille

Korrupsjon – en del av hverdagen

- Nigeria er ansett som et av verdens mest korrupte samfunn, i følge Transparency International
- Nigeria er plaget med mer enn "hverdags korrupsjon"
 - Nigerias struktur med 36 delstats regjeringer og 774 lokale regjeringer bidrar til problemene
 - "Patronage" er vel utviklet – kjøp av stemmer og innflytelse en del av hverdagen.
 - I deler av landet finansieres også egne "private" bevæpnede grupper som ivaretar "interessene"

Internasjonale kreditorer må avskrive gjeld En diger klamp om foten

- Nigeria får mindre u-hjelp enn andre afrikanske land på grunn av oljen og vanstyret

- Nigeria har enorm utenlands gjeld og gjør nå store anstrengelser for at gjelden skal slettes
 - 34 milliarder kroner skylder landet internasjonale kreditorer
 - Dersom landet skal betjene gjelden, må Nigeria ut med 3 milliarder dollar årlig
 - Det ville spise opp hele investeringsbudsjettet til regjeringen
- De 15 største internasjonale kreditorene – "Paris Club" – må avskrive gjeld, men neppe før de ser at Nigeria følger opp reformpolitikken

Store reformer

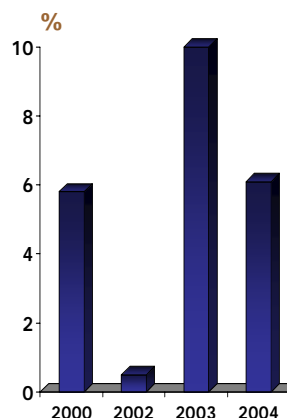
Nå skjer det noe..... "Drømmelaget" er i sving

- President Olusegun Obasanjo har håndplukket et reformteam som leder arbeidet med å få Nigeria på fote
 - De er teknokrater med utdanning i USA og Storbritannia
 - De har ingen "maktbase" i Nigeria og rapporterer til Presidenten
 - De er utlånt fra sentrale funksjoner i internasjonale institusjoner
 - De er i 40 – årene og halvparten av dem er kvinner
- De har stor tillit i de internasjonale organene som Pengefondet og Verdensbanken

Omfattende reformprogram Utviklingen går i riktig retning

- Nigeria har satt i verk store reformer på en rekke områder – og kjører en stram finanspolitikk – tross store oljeinntekter
- Men programmet møter også protester – ikke minst fra statsansatte som mister jobben
- De to siste årene har det vært betydelig økonomiske framgang
 - Økonomisk vekst på 10,2% i 2003
 - 6,1% i 2004
 - Men i 2004 var veksten utenfor oljesektoren 7,4%!

"Vi kan ikke fikse alt på to år"

- Myndighetene har gjort store framskritt når det gjelder å stabilisere økonomien
- *"They took 40 years to destroy this country. We cannot fix it in two years", sier finansministeren*
- **Utfordringene er enorme**
 - Korrupsjon
 - Elending infrastruktur
 - Svake institusjoner
- Dette holder investorene tilbake og svekker mulighetene for kontinuerlig vekst
- Reformprogrammet møter også motstand hos grupper som ikke er interessert i at deres privilegier svekkes - og de forsinker vedtak som skal sikre framgang

Tre aktører med ambisjoner Jakter på "demokratiets utbytte"

- **Oby Ezekwesili** - "Madame Due Process" - har ansvaret for offentlige innkjøp – et område sterkt preget av omfattende korrupsjon
 - "Jeg trodde de militære var hovedutfordringen – nå ser jeg at det er byråkratiet"

- **Nuhu Ribadu** er en tidligere politimann som leder kommisjonen mot økonomisk og finansiell kriminalitet.
 - Han kjører en tøff kampanje med høy profil og sier han har spart regjeringen allerede for 50 milliarder naira

- **Dr. Dora Akunyili** er generaldirektør for National Agency for Food and Drug Administration and Control. Hennes arbeid for å stanse korrupsjon – og illegal handel i legemiddelsektoren anerkjennes internasjonalt

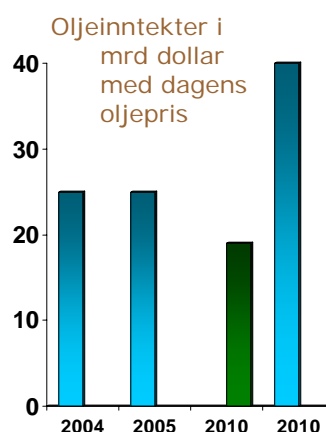
Kampen mot 4-1-9

- Nigeria har initiert en omfattende kampanje for å bli kvitt svindlere som tilbyr millioner i fortjeneste mot bruk av en bankkonto
- Omfanget er enormt – mange milliarder dollar er svindlet
- Virksomheten har pågått i mer enn 20 år og mange har latt seg lure
- Virksomheten har spredd seg til andre land
- **Nigerias 419 svindel - oppkalt etter lovparagrafen som forbyr virksomheten – blir tatt alvorlig av nigeriansk politi, av britisk og amerikansk politi**

Nigeria har store oljeinntekter Må ikke bli en sovepute

- "Nigeria har muligheter for å bli et rikt land, men vi er nå et svært fattig land og må derfor styre våre ressurser fornuftig", sier finansminister Okojo-Iweala
- Hun gjør sitt beste for å dempe inntrykket av at høye oljepriser vil løse alle landets problemer - men bruker halvparten av "ekstrainntektene" på skole, helse og infrastruktur
- Oljeinntektene i 2004 var i størrelsesorden 25 milliarder dollar – det tilsvarer 53 cents – eller 70 naira – per person per dag

Utfordringene er store Infrastrukturen et hovedproblem

- Svak infrastruktur er en vesentlig hindring for rask og kontinuerlig økonomisk vekst.
- Finansministeren sier det på denne måten:
- *"Even if you were to drive away all the corruption in the world and make the place as clean as a white handkerchief, the business sector is telling us that if we don't do something drastically about infrastructure - power, roads, water, ports, that's the biggest problem confronting them - they're still not going to invest"*

Lyset går av og på... Elektrisiteten er lunefull

- Elektrisiteten er ustabil - egne generatorer et must
- *"Electricity comes in "periodic vengeful surges...as if the god of lightning has ...taken personal charge", sier den berømte nigerianske forfatteren Wole Soyinka*
- Regjeringen legger nå stor vekt på utvikling av gasskraftverk – og legger stort press på oljeselskapene til å investere i kraftproduksjon i stedet for å brenne gass til ingen nytte
- Gassen som brennes i Nigeria kunne ha forsynt hele Sub-Sahara med elektrisitet

Liberalisering av markedet

Behov for forbedring – over alt

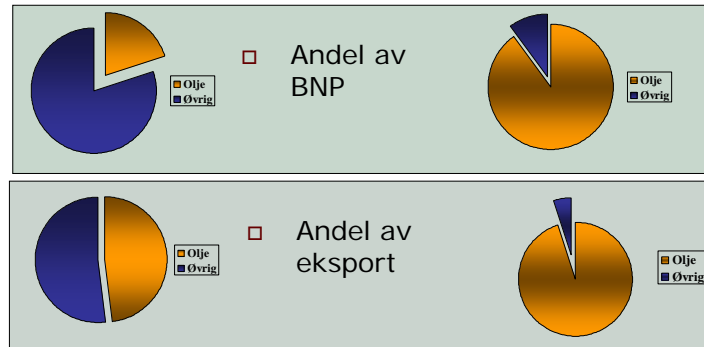
- Toppsjefen i Cadbury Nigeria mener at det er 20-25% dyrere å operere i Nigeria enn i andre markeder på grunn av byråkrati, tollproblemer som forsinker eksport/import og manglende strømtilførsel
- Nigeria har lenge vært et land med mange - og høye tariffer, importforbud, og lisensrestriksjoner.
- Dette har stimulert til smugling og korrupsjon, og lagt grunnlaget for en ineffektiv fabrikksektor
- Liberalisering av markedet – økt privatisering - er derfor viktig del av reformpolitikken for å styrke konkurransen og fjerne uregelmessigheter i markedet
- Regjeringen gir prioritet til prosjekter i landsbrukssektoren, i fabrikksektor og i utvinning av mineraler fordi det genererer størst sysselsetting

Oljesektoren

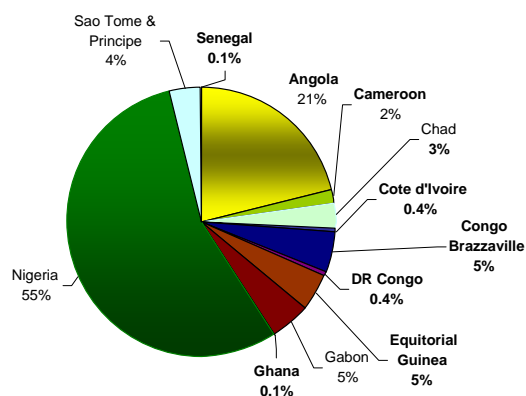
To oljeland – ulik profil

- **Norge**
 - 3 mill fat olje
 - 75 bcm gass eksport
- **Nigeria**
 - 2,5 mill fat olje
 - Mer gass brennes enn eksporteres

Nigeria viktig strategisk Store olje- og gassressurser

- **Nigeria har 55% av oljereservene – og de største gassreservene i Vest Afrika**
- **Produksjonen i Nigeria kan vokse i lang tid - frem til 2021**
- **Virksomheten bør bli et lokomotiv i den økonomiske utviklingen**

Et nytt syn på oljevirkksomheten

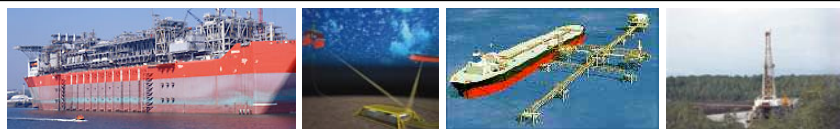
Arbeidsplasser - ikke bare inntekter

- Den politiske ledelsen i Nigeria - er som andre politiske ledere i andre land – på jakt etter større verdiskaping fra olje- og gassvirkksomheten
 - De ønsker arbeidsplasser
 - De ønsker industriell virksomhet
 - De ønsker kompetanse og teknologi
 - De ønsker seg noe mer enn bare oljeinntektene
- Mange ser på Norge som et foregangsland
 - INTSOK er blitt et varemerke i Nigeria
 - Nært samspill med myndighetene
 - Utvikling av lokal kompetanse og kapasitet

Utfordringer og begrensninger

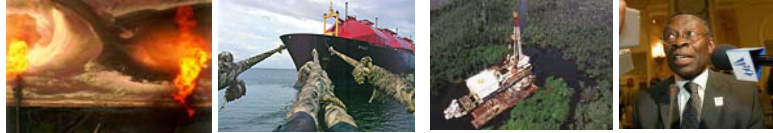
Store muligheter på dypt vann

- Nigeria har en rekke spennende prosjekter under utvikling på dypt vann – ofte over 2000 meter
- Dessuten er gass blitt verdifull – den brennes i store mengder – men nå eksporteres den i økende grad som LNG eller brukes i gasskraftverk
- Men selskaper som skal satse i oljesektoren i Nigeria møter også store utfordringer
 - Finansielle utfordringer – mangel på kapital
 - Svak ledelseskapasitet i de fleste bedriftene
 - Svak teknologibase
 - Og manglende infrastruktur

Omfattende reformer på gang

Oljesektoren kan bli lokomotivet

- **Nigeria gjennomfører nå betydelige reformer i sin viktigste næring**
 - Statsoljeselskapet skal kommersialiseres
 - Økt transparens om oljeinntektene – innfører internasjonalt regelverk som en av de første
 - Ansvarliggjøring av ledere
 - Lov om lokal verdiskaping – målet er 70%
- Håpet er at større åpenhet vil føre til mindre muligheter for korrupsjon og dermed til internasjonale investeringer, økt vekst og sosial utvikling

Det oljerike deltaet er særlig ustabil

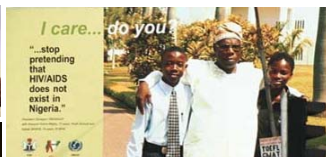
Væpnede bander herjer

- **Deler av Nigeria er ustabil – ikke minst den oljeproduserende delen i sørvest**
 - Myndighetene har ikke full kontroll i Niger Deltaet
 - 1000 mennesker blir drept årlig
 - Store mengder olje blir stjålet og smuglet ut av landet på tankbåter
 - Situasjonen er forverret de senere årene
- **De krever større andel av oljeinntektene – og arbeidsplasser**

En avslutning

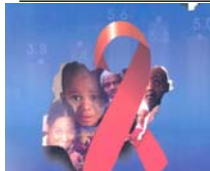
Helsesektoren er krevende

- **Nigeria har meget høy barnedødelighet og helsesektoren er en av de største utfordringene i landet**
 - Omfattende prosjekt skal utrydde polio som et helseproblem – alle barn under fem år skal vaksineres
- **Omfattende HIV/AIDS informasjon over hele Nigeria**
 - Store tilskudd fra USA i kampen mot Aids

Nigeria er viktig om Afrika skal nå målene

Kampen mot fattigdom

- Nigeria er helt sentral i kampen mot fattigdom i Afrika - målene i "Millennium Goals" kan ikke nås uten suksess i Nigeria
- Internasjonale kommisjoner går inn for tiltak som skal bistå utviklingen i Afrika
 - Gjeld må skrives av
 - Bistand økes
- Men landene må selv bidra
 - Større åpenhet – kamp mot korrupsjon
 - Mer innsats i helse- og utdanningssektorene
- Investeringsklimaet må bli langt bedre

Hva SKJER etter Obasanjo?

- Valgkampen for presidentvalget i 2007 er for lengst i gang
 - Obasanjo har kalt sammen med "nasjonal reformkonferanse" med alle relevante aktørene som deltakere
 - Grunnloven er et av temaene – hvem kan stille til valg
- To kandidater peker seg ut
 - Vise President Atiku Abubakar
 - Den tidligere militære diktatoren Ibrahim Babangida.
- Men mange vil melde seg – ikke minst kandidater med militær bakgrunn eller fra den regionale eliten
- Reformprosessen vil avhenge av den nye presidentens ambisjoner

Og på lang sikt.....

- **National Intelligence Council i USA har nylig laget en vurdering av ulike fremtidsbilder for verden. Om den sørlige delen av Afrika heter det:**
- **“Sub-Saharan Africa will continue to be particularly at risk for major new or worsening humanitarian emergencies stemming from conflict. Genocidal conflicts aimed at annihilating all or part of a racial, religious, or ethnic group, and conflicts caused by other crimes against humanity—such as forced, large-scale expulsions of populations—are particularly likely to generate migration and massive, intractable humanitarian needs.**
- ***“Africa in 2020 ...will increasingly resemble a patchwork quilt with significant differences in economic and political performance.”***